

Allehelgensdag.

Søndag den 1. November.

Baade i de københavnske og i adskillige af Provinsens Kirkegaardskapeller har der i de senere Aar været afholdt saakaldte „Allehelgensandagter“, saaledes som Katolikkerne baade herhjemme og i Udlandet har det for Skik, og disse har kunnet glæde sig ved et saa stort Besøg, at Kapellerne undertiden ikke har kunnet rumme alle dem, der var mødt frem. Disse Andagter med efterfølgende eller forudgaaende Besøg ved vore Kæres Grave maa nu fastslaas som en tilbagevendende Begivenhed, – en smuk Skik, som vi ikke behøver at skamme os ved at have optaget af en religiøs Retning, som ellers ikke er vor. Allehelgensdag har jo iøvrigt før i Tiden været en Minde- og Højtidsdag hos os, nemlig indtil 1770, og den holdtes da 1. November, mens den 2. November var Alle-Sjælesdag. Disse Dage helligholdes endnu i de katolske Lande, mens Protestanterne i Danmark holder Allehelgensdag den første Søndag i November, og de sidste Aars Andagter har derfor været holdt paa denne Dag. I Aar træffer det sig saaledes, at den første Søndag i November falder paa selve den første

Blomsterdekoration fra Kongen og Dronningen af England
til den svenske Dronnings Baare.

November, og saavel Katolikker som Protestanter har da en fælles Mindedag for vore Døde.

Til begge disse kirkelige Retninger skal der da ogsaa lyde en Opfordring om at besøge vore Kirkegaarde. Besøg i god Tid Kirkegaardskapellerne og lyt til, hvad Budskab der bringes til Trøst i Sorgen og til en Hjælp paa Vejen gennem Livet, og dvæl i Mindet ved de Kæres Grave. Tag en Mindeblomst med derud til de Døde, som hviler i Mindernes Have, – et Tegn paa vor Taknemmelighed overfor, hvad de var og hvad de gav, – en Blomst til de dodes Ære.

* * *

Afveksling i Gravstedsanlæg.

Af Landskabsgartner Aage Hansen.

Symmetri er godt, ja som oftest ganske nødvendigt for at skabe tilfredsstillende Ligevægt for Øjet, men naar den udarter til idelig Gentagelse, skabes let et trivielt Indtryk, hvad man særlig er udsat for paa vore Kirkegaarde, idet man her træffer de mange smaa, ens og lige store Arealer Side om Side i Hundredevis.

En Del kan der jo bødes herpaa ved at lade Plantebestanden variere, men Princippet i Anlægget er og bliver dog det samme. Hvor ofte staar vi f. Eks. ikke foran et kvadratisk Gravsted med Indgangen midt i Forhækken og bagtil Beplantningen, symmetrisk ordnet paa begge Sider af et Monument eller en Tavle, undertiden med en rund eller halvrund Rosengruppe foran, medens alt det øvrige Areal er lagt ud i Grus? Vel holdt er et saadant Anlæg ikke at kritisere, men ved hyppig Gentagelse virker det dog trivielt, og da det ofte er Tilfældet, at der paa hver Side af Monumentet staar en Tax, Cypres eller lignende, storvoksende Conifera, der just er vokset godt til og derfor ikke taaler Omplantningen ved en eventuel Begravelse, medens en ny af samme Størrelse ikke er til at opdrive, opstaar der en Skævhed i Beplantningen, naar dens Pendant paa den modsatte Side af Monumentet fortsætter sin Vækst uberørt af Situationen.

Denne Skævhed er imidlertid temmelig let at komme ud over ved at arrangere Anlægget med den uberørte Conifera som Midtpunkt og langs med de to Sider af Gravstedet, som vist paa Skitsen S. 55. Man faar da Plads til to eller tre Monumenter, men selv om man kun vil anbringe det ene, føles Savnet af de andre ikke, naar Pladsen udfyldes med Planter; hvad der derimod ofte vil blive nødvendigt, er at forrykke Indgangen.

At komme nærmere ind paa en speciel Beplantning er ikke min Agt her, kun vil jeg foreslaa enkelte Steder at anvende lave, tæppedannende Kantplanter i Stedet for Buxbomhække, da disse sjældent passes, som de bør, og altid gør et monotont Indtryk. Endvidere burde *Syringa vulgaris* (Almindelig Syren) og lignende Planter med Rodskud og Udløbere absolut være forvist fra Kirkegaardene, da de kvæler alt, hvad de kommer i Nærheden af, selv paa de omliggende Gravsteder.

At hele Kvarterer paa Kirkegaardene ikke udelukkende bør anlægges efter ovennævnte Princip er en Selvfølge, men Hensigten er kun at fremføre et Forslag til Afveksling mellem de regelmæssige Anlæg, eller hvor disse af en eller anden Grund ikke kan anvendes.